

Festa de la Trobada de la Rosa, a Pallerols de Rialb

En el 70è aniversari d'uns fets plens de dolor i joia

Jordi Piferrer,
Enginyer industrial.
Secretari de
l'Associació d'Amics
del Camí de Pallerols
de Rialb a Andorra

Els passats dies 1 i 2 de desembre de 2007, es va celebrar a Pallerols de Rialb la Festa de la Trobada de la Rosa, amb què l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra commemora anualment, des de fa cinc anys, el fet que sant Josepmaria Escrivà de Balaguer trobà una rosa de fusta daurada a l'església de Pallerols, la matinada del 22 de novembre de 1937. Aquesta troballa fou per ell un senyal que el confirmà en la seva decisió de continuar el seu camí cap a Andorra, després d'un nit de forts dubtes i patiments interiors sobre si feia bé o no de continuar cap aquell país, fugint de Madrid, on havia estat amagat des del 18 de juliol de 1936, a l'inici de la guerra, a causa de la persecució religiosa de l'època.

Els dolorosos esdeveniments d'aquella nit del 21 al 22 de novembre de 1937, així com la joia de la troballa de la rosa la matinada del 22, estan descrits amb detall al volum II del llibre *El Fundador del Opus Dei*, de l'historiador Andrés Vázquez de Prada¹. El mateix sant Josepmaria explicà dies després el que passà. Justament un mes més tard, el 22 de desembre de 1937, estant a Pamplona, escriu al seu diari personal:

“Entonces, con moción interior que coaccionaba mi voluntad, le dije al Señor: ‘si estás contento de mí, haz que encuentre algo’, y pensé en una flor o adorno de madera de los desaparecidos retablos. Volví a la iglesia (estaba en la sacristía), miré por los mismos sitios donde había mirado antes... y encontré en seguida una rosa de madera estofada. Me puse muy contento y bendije a Dios, que me dio aquel consuelo, cuando estaba lleno de preocupación por si estaría o no Jesús contento de mí”.²

¹ Actualment, la descripció publicada amb més detall és segurament la d'Andrés Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei*, Volum II, Dios y Audacia, capítol X, Camino de Liberación. Ediciones Rialp. Madrid 2002.

² *Apuntes* n. 1439, del 22-XII-1937. Reproduïts en l'edició dels Goigs del Roser.

Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialp a Andorra

En una altra ocasió, diu sant Josepmaria:

“Cuando estaba comido de preocupaciones, ante el dilema de si debía pasar, o no, durante la guerra civil española, de un lado a otro, en medio de aquella persecución (...) viene otra prueba externa: esa rosa de madera. Cosas así: Dios me trata como a un niño desgraciado al que hay que dar pruebas tangibles, pero de modo ordinario”.³

Celebracions amb motiu del 70è aniversari del pas

Des de fa cinc anys, al voltant del 22 de novembre, celebrem el pas de sant Josepmaria per Pallerols. Enguany, en commemorar el 70è aniversari, ho hem volgut fer amb especial solemnitat.

La celebració ha consistit en un acte cultural celebrat a Peramola el dia 1 de desembre i un acte religiós celebrat a Pallerols el dia 2.

En relació amb l'acte cultural de dissabte dia 1, hem de dir que se celebrarà a la Fonda la Masia de Peramola amb la participació de dues taules rodones: una de polítics de la zona i una altra d'especialistes en història contemporània. El títol general

Taula rodona a Peramola, sobre “Camins de llibertat a través dels Pirineus”.

La celebració ha consistit en un acte cultural celebrat a Peramola el dia 1 de desembre i un acte religiós celebrat a Pallerols el dia 2.

³ Meditació del 14-II-64. Reproduïts en l'edició dels Goigs del Roser.

Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialp a Andorra

Concelebrants de l'Eucaristia, a l'església de Pallerols

El president del Consell Comarcal de l'Alt Urgell, Jesús Fierro, també va insistir en la necessitat de revitalitzar el territori, congratulant-se vivament de les iniciatives que porta a cap l'Associació d'Amics del Camí, en la recuperació, neteja i senyalització de l'anomenat *Camí d'Andorra*.

d'aquest acte cultural fou "Camins de llibertat a través dels Pirineus", amb una anàlisi en profunditat dels camins d'evasió a través dels Pirineus i una proposta de reconciliació i de respecte a la llibertat.

La taula rodona dels polítics fou presentada per Ignasi Forcada, autor de diversos llibres de caminades per indrets de Catalunya i vicepresident de l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra. Juntament amb Ignasi Forcada, parlaren les següents personalitats: Joan Pallarès, alcalde de Peramola, que donà la benvinguda als assistents; l'alcalde de la Baronia de Rialb, Pere Prat, que remarcà l'aposta decidida que ha fet l'ajuntament de la Baronia per impulsar les rutes de turisme rural i cultural a través del seu territori, entre les quals es troba el camí que feu sant Josepmaria per les seves terres. En aquest sentit, el president del Consell Comarcal de l'Alt Urgell, Jesús Fierro, també va insistir en la necessitat de revitalitzar el territori, congratulant-se vivament de les iniciatives que porta a cap l'Associació d'Amics del Camí, en la recuperació, neteja i senyalització de l'anomenat *Camí d'Andorra*, que segueix les mateixes traces per on caminà sant Josepmaria i molts altres fugitius que com ell aconseguiren arribar a Andorra durant els dolorosos dies de la guerra civil espanyola de 1936. Finalment, el director general d'arquitectura i paisatge de la Generalitat de Catalunya, Joan Ganyet, lloà especialment els esforços que fa l'Associació, amb belles metàfores dels camins com a xarxa de vida, igual que el sistema circulatori del

Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialp a Andorra

cos humà que reparteix vida per tot el cos. Tots ells donaren les gràcies repetides vegades a l'Associació pels meritoris treballs de recuperació de camins i edificis singulars que porten a cap i que són una important aportació a la recuperació de la memòria cultural i històrica de Catalunya.

La segona taula rodona fou presentada per Jordi Piferrer, autor del llibre *Camí d'Andorra*, que descriu l'itinerari que seguí sant Josepmaria fins arribar a Andorra la matinada del 2 de desembre de 1937. Denuncià els règims totalitaris que obliguen moltes persones a trobar camins d'evasió per guanyar la llibertat perduda i ressaltà el profund amor a la llibertat que va viure i predicar sant Josepmaria al llarg de la seva vida. Els altres components de la taula foren: Francesc Beato, vicepresident del Centre Excursionista de Catalunya i Ferran Sánchez Agustí, autor de dinou llibres i referència obligada quan s'ha de tractar de camins d'evasió a través dels Pirineus.

El primer va fer un resum dels principals camins de pas a través dels Pirineus des d'un punt de vista geogràfic, amb detalls concrets sobre les edificacions de suport i ajuda existents a una banda i altra dels Pirineus. A la banda espanyola se'n deien hospitals i a la banda francesa se'n deien hospicis, que estaven estratègicament situats per servir de refugi als caminants que s'aventuraven a passar els Pirineus, sobretot a les èpoques d'hivern, molt perilloses en aquelles contrades.

Processó de la Mare de Déu del Roser a Pallerols

El director general d'arquitectura i paisatge de la Generalitat de Catalunya, Joan Ganyet, lloà especialment els esforços que fa l'Associació, amb belles metàfores dels camins com a xarxa de vida, igual que el sistema circulatori del cos humà que reparteix vida per tot el cos.

Detall de la Mare de Déu del Roser de Pallerols.

Ferran Sánchez Agustí féu un erudit resum d'algunes expedicions d'evasió a través del Pirineus i dels passos emprats més freqüentment. Analitzà de forma sintètica i precisa algunes expedicions de fugida a causa de la persecució incontrolada d'anarquistes i llibertaris, durant els anys 1936 -1939; altres itineraris de fugida durant la repressió franquista posterior i finalment explicà diverses expedicions d'entrada a Espanya durant la Segona Guerra Mundial.

Finalment, es llegí un escrit de Jordi Pasques i Canut, president del Grup Excursionista d'Oliana, que no pogué assistir a l'acte per qüestions professionals, però que ens feu arribar el seu missatge d'encoratjament i de lloança pel treball que realitza l'Associació. Acabava el seu escrit amb aquestes paraules: "Hem pogut constatar com el caminar i els camins viuen un altre cop una renaixença profitosa, com si es tractés de tornar a fullejar un llibre vell llegit en la joventut i retrobar-hi imatges i virtuts, essències i esperances, moments de vida."

Acabades les taules rodones, hi va haver un refriger amb tots els assistents, més de 130 persones d'arreu de Catalunya: molts eren de Peramola, Oliana i diferents contrades de l'Alt Urgell. També hi vingueren d'altres zones de Lleida i de diversos indrets de Girona i de Barcelona.

L'acte religiós de diumenge 2 de desembre

El dia 2, començà la celebració religiosa a Pallerols amb la presència del bisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives i Sicília. Arribà a Pallerols cap a les 12 del migdia. A les 12 resàrem l'Àngelus a l'esplanada preparada davant l'església. Feia un sol resplendent. El Sr. Bisbe va aprofitar per dirigir unes paraules de benvinguda a tots els assistents que anaven arribant. Cap a les 12,20 començà la processó, sortint de l'església, i s'inicià amb els cants dels nous goigs del Roser de Pallerols.⁴ Arribats a l'edifici de l'antiga escola, ens esperava la nova imatge de la Mare de Déu del Roser de Pallerols, una talla de fusta realitzada per l'escultor d'Olot, Joan Montero, i policromada pels tallers Ibars, de Barcelona. El Sr. Bisbe va beneir la imatge i continuà la processó per entrar de nou a l'església. Durant la

⁴ Els nous goigs del Roser han estat realitzats sota la direcció d'Amadeu Rocamora. La música és d'Odilo Maria Planàs i l'estrofa dedicada a sant Josepmaria l'ha compost Oriol Diví, tots dos monjos de Montserrat. L'orla és de Xavier Cabanach, professor de Belles Arts.

La nova imatge de la Mare de Déu del Roser de Pallerols, una talla de fusta realitzada per l'escultor d'Olot, Joan Montero, i policromada pels tallers Ibars, de Barcelona.

processó, va anar arribant una espessa boira que ja no marxà en tot el dia, al mateix temps que baixà la temperatura i calgué abrigar-se una mica més.

L'ambient de sol a l'inici de la jornada amb el contrast de la boira i fred de la resta del dia, serví com a motiu de prèdica del Sr. Bisbe per l'homilia de la missa: les dificultats, les lluites internes i els sofriments que tingué sant Josepmaria els dies d'estada en aquestes terres, simbolitzades per la boira, foren superades per la llum que li donà la Mare de Déu amb la trobada de la rosa. Continuà l'homilia amb belles referències a la Mare de Déu com una enamorada que dona la rosa a l'enamorat, al revés del que passa a la tradicional festa de sant Jordi que és l'enamorat qui dona la rosa a l'enamorada. Glossà també les lectures i l'evangeli del dia. La missa fou concelebrada per cinc sacerdots: presidida pel Sr. Bisbe, l'acompanyaven Mn. Joan Pujol, vicari general del bisbat d'Urgell; el Dr. Antoni Pujals, vicari de l'Opus Dei a Catalunya; Mn. Bonifaci Fortuny, antic rector de Ponts i encarregat actualment d'algunes esglésies de la Baronia de Rialb i Mn. Enric Moliné, sacerdot de la Prelatura de l'Opus Dei, nat a la Seu d'Urgell i molt lligat culturalment a la diòcesi d'Urgell.

Acabada la missa, es feren unes absoltes pels difunts de Pallerols i a continuació un refrigeri per celebrar la festa, a la

Durant la Comunió.

Sobre l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra

L'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra, té com a principal finalitat recuperar un camí que va des d'Oliana fins a Andorra, passant per Pallerols de Rialb, travessant les muntanyes que hi ha al llarg del marge dret del riu Segre. Més en concret, es proposa refer sobre el terreny l'itinerari que varen seguir moltes expedicions durant la guerra espanyola de 1936-39, així com en la repressió posterior i en les evasions produïdes durant la Segona Guerra Mundial. Les dades històriques i geogràfiques més importants per descriure aquest camí, les hem obtingut d'una expedició del novembre de 1937, guiada per en Josep Cirera i en la qual hi anava sant Josepmaria Escrivà.

L'Associació també es proposa recuperar alguns edificis singulars que es troben al llarg del camí, així com fomentar el coneixement de la història, la geografia, la cultura, les festes, tradicions i costums de les comarques de la Baronia de Rialb i de l'Alt Urgell, treballant en estreta unió amb les persones i institucions d'aquesta zona de Catalunya, per impulsar-ne la seva revitalització.

Si es desitja tenir més informació, es pot entrar a, www.pallerols-andorra.org.

qual assistiren unes 450 persones de Catalunya, Andorra i d'altres indrets. Més de 150 persones es quedaren a dinar per les rodalies de Pallerols. Agustí Sala, de Cal Vilaró, va preparar menjar per a unes 80 persones i altres menjaren del que s'havien portat.

A les 4 de la tarda, hi hagué el rés del Rosari, finalitzaren els actes de la celebració solemne d'aquest 70è aniversari amb la veneració de les relíquies de sant Josepmaria i s'acabà amb el cant del Virolai, com a digne colofó de les festes en honor de la Mare de Déu del Roser de Pallerols, en record i agraïment pel favor concedit a sant Josepmaria la matinada del 22 de novembre de 1937.

Circumstàncies de la trobada de la rosa a Pallerols

Sant Josepmaria, juntament amb altres set persones més joves que l'acompanyaven, sortí de Madrid el 8 d'octubre de 1937 en direcció a València i seguidament a Barcelona, on arribà el dia 10 al matí. Romangué en aquesta ciutat 41 dies tot esperant l'avís de posar-se en marxa, que finalment arribà de la mà d'en Mateu Molleví Roca, de Cal Mateu de Peramola. El 19 de novembre sortiren en l'autobús de la Seu d'Urgell i arribaren cap al tard al pont de Peramola, passat Oliana, on els esperava l'Antoni Bach Pallarès, "el Tonillo", que els portà a dormir a un paller de Peramola, propietat de la família Segon. L'endemà, el seu fill, en Paco, els guià fins a Cal Vilaró de Pallerols, on Sant Josepmaria celebrà Missa els dies 20 i 21 de novembre. Al capvespre del 21, pujaren a la rectoria de Pallerols per passar-hi la nit, en una dependència obrada en la part alta del que antigament havia estat un absis de l'església. Fou una nit d'intens patiment, una nit de fosca i dol, com diu una estrofa dels goigs del Roser. La matinada del dia 22, per una especial intervenció de la Mare de Déu, superà aquesta dolorosa prova, retrobà la pau perduda i quedà convençut que havia de continuar cap a Andorra per realitzar en llibertat l'encàrrec de fer l'Opus Dei que Déu li havia confiat el 2 d'octubre de 1928.

Durant cinc dies, encara van estar amagats als boscos de Pallerols, protegits per en Pere Sala de Cal Vilaró i en Lluís Campabadal de Ca l'Empordanès, fins que el capvespre del 27 de novembre, guiats per la gent de Peramola, sortiren cap a l'Espluga de les Vaques, al Barranc de la Ribalera, zona que estava sota la protecció dels amos de Juncàs, en Josep Boix i la Maria Oste. Hi arribaren la matinada del dia 28 i tot seguit hi celebrà la Missa, que fou l'última en terra catalana. A primera hora de la tarda del mateix dia 28, aparegué el guia principal, en Josep Cirera, que es féu càrrec de la totalitat de l'expedició, més de vint persones, conduint-les amb fermesa fins a Andorra, on arribaren el 2 de desembre de 1937, després de no pocs sofriments i dificultats. En el camí cap a Andorra, s'ha de destacar l'ajut de la família Coll de la casa de Fenollet i de la família Bentanachs de la casa del Baridà, així com d'altres persones que han quedat en l'anonimat.

Poc abans d'arribar al Mas d'Alins, ja en terra andorrana, passaren pel costat de l'ermita de Santa Maria de Feners, a Argolell, rebent així l'última carícia de la Mare de Déu. Al llarg de la seva vida, en moltes ocasions i de manera habitual, Sant Josepmaria va recórrer a la Verge Maria en cerca d'ajuda en els moments difícils que mai no li faltaren. El recurs confiat en Ella li permeté superar-los sempre, gaudint de l'alegria pròpia de qui se sap un fill petit en els braços de la seva Mare.